

Debreceni Ítéltábla

Pkf.II.20.155/2023/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a Ruzsbaczký Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Ruzsbaczký Nóra ügyvéd) által képviselt kérelmező neve (cím) kérelmezőnek – a dr. Varga István egyéni ügyvéd (cím) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék (cím) kérelmezettel szemben vagyoni elégtétel megfizetése iránt indított nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 21.Pk.21.314/2022/9. számú végzése ellen a kérelmezett által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti; a fellebbezett részében részben megváltoztatja és a kérelmezett vagyoni elégtételben marasztalásának összegét 437 200 (négy százharminchétezer-kétszáz) forintra leszállítja, a kérelmező által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 4620 (négyezer-hatszázhusz) forintra felemeli, míg az állam terhén maradó elsőfokú eljárási illeték összegét 13 116 (tizenháromezer-egyszáz tizenhat) forintban állapítja meg; egyebekben a végzést helyben hagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg a kérelmezett részére 15 (tizenöt) napon belül 1500 (egyezer-ötszáz) forint másodfokú eljárási költséget.

A kérelmező az elsőfokú, valamint ezen felül 2100 (kétezer-egyszáz) forint fellebbezési illetéket a Magyar Államnak az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára legkésőbb e végzés meghozatalának keltétől számított 60 (hatvan) napon belül köteles megfizetni. Az illeték megfizetése során a Debreceni Ítéltábla megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Megállapítja, hogy 4900 (négyezer-kilencszáz) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] 'felperes neve' felperes 2013. május 6. napján a Budakörnyéki Járásbíróság előtt P.20.516/2013. számon indult perben keresettel élt a kérelmező mint alperes ellen eredetileg többlethasználati díj megfizetése iránt, majd a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli jogerős elutasítását követően a keresetlevelet ismételten 2013. július 5. napján terjesztette elő.

[2] A járásbíróság a 2018. január 11-én megtartott tárgyalás jegyzőkönyvébe foglalva felhívta a jelen lévő feleket, hogy amennyiben a házastársi vagyonnal kapcsolatban bármilyen egyéb igényt kívánnak érvényesíteni vagy egyéb vagyontárgyat kívánnak a vagyonomérlegben figyelembe venni, úgy nyilatkozataikat 30 nap alatt terjesszék elő, továbbá figyelmeztette őket a jóhiszemű pervitel következményeire, egyben a tárgyalást további bizonyítás végett 2018. április 17. napjára halasztotta el azzal, hogy azon a tárgyaláson fogja a feleket a kérelmező különvagyoni igényével kapcsolatban személyesen meghallgatni, egyben végrehajtási eljárások során befolyt összegekről tájékoztatás végett bírósági végrehajtók megkeresését rendelte el. A kérelmező a felhívást nem teljesítette, azonban betegségére hivatkozva a határidő utolsó napján, 2018. február 10-én érkezett beadványával a felhívás

teljesítésére megadott határidő 15 nappal meghosszabbítását kérte. A bíróság a 2018. április 9-én kelt, a kérelmező jogi képviselője részére 2018. április 10-én kézbesített végzésével a bíróság működésében felmerült objektív ok miatt a 2018. április 17-re kitűzött tárgyalást hivatalból elhalasztotta és közölte, hogy új tárgyalási határnapot hivatalból fog tűzni. A 2018. április 26-án kelt végzésével újból megkeresett egyes – a 2018. január 11-i jegyzőkönyvben foglalt felhívást addig nem teljesítő – végrehajtókat végrehajtási eljárások során befolyt összegekről tájékoztatás céljából, amely megkeresésekre 2018. május 25-ig nem érkezett válasz. Ezt követően a 2018. május 2. napján keltezett, a kérelmező részére 2018. május 25-én kézbesített végzésével ismételten felhívta – eredménytelenül – a kérelmezőt a 2018. január 11-én megtartott tárgyalás jegyzőkönyvében foglalt felhívás 15 napon belül teljesítésére, egyben ugyanezen határidőn belül a felperes 2018. április 5-én érkezett beadványában foglaltakra való nyilatkozattételre.

[3] A bíróság a 2019. május 21. napjára tűzött tárgyalást – amely tárgyaláson a kérelmező indítványozta a kirendelt szakértő meghallgatását – elhalasztotta azzal, hogy új határnapot hivatalból tűz. A 2019. szeptember 5-én kelt, a kérelmező által 2019. szeptember 30-án átvett végzésével 2019. november 7. napjára tűzte ki a tárgyalást; ezen a tárgyaláson a kérelmező továbbra is fenntartotta a szakértő meghallgatása iránti indítványát és a bíróság ebből az okból elhalasztotta ezt a tárgyalást 2020. február 18-ra.

[4] A bíróság 2022. február 3. napján hozott ítéletet 11.P.20.747/2013/188. szám alatt, amely ellen a kérelmező fellebbezéssel élt. A másodfokon eljáró kérelmezett a kérelmező jogi képviselőjének jelenlétében a 2022. május 24. napi tárgyaláson hozott jogerős – részben megváltoztató – ítéletet 3.Pf.20.247/2022/8. számon. A jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nem terjesztettek elő.

A kérelem és az ellenirat

[5] A kérelmező az eljárás elhúzódása miatt a pernek a 2013. május 6. és 2022. május 24. napjai közötti számított időtartama alapul vételével, az eljárásból eltelt észszerű hatvan hónapot követő időszakra összesen 1478 nap figyelembevételével kérte a kérelmezettet 591 200 forint vagyoni elégtételnek a javára történő megfizetésére kötelezni.

[6] A kérelmezett elleniratában a kérelem jogalapját és összecszerúségét részben vitatva kérte a kérelem 1108 napra számított 443 200 forint vonatkozásában történő elutasítását. Előadta, hogy a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 2. §-ának (2) bekezdése alapján az eljárás időtartamának kezdetét 2013. július 6. napjától kell számítani, amely 2022. május 24. napjáig tartott, amikor a jogerős ítéletet a másodfokú bíróság kihirdette, és amelyen a kérelmező jogi képviselője útján jelen volt. Az eljárás teljes időtartamát 2013. július 6. napja és 2022. május 24. napja között eltelt 3245 napban állapította meg és kifejtette, hogy mivel a kérelmező igényét az eljárásból eltelt hatvan hónapot követő időszakra kívánta érvényesíteni, ezért álláspontja szerint 1419 napot lehet figyelembe venni. A Pevtv. szerint levonható időtartamok napjainak számát – a számítási hibából eredően 59 napban, továbbá az alábbiakban kifejtett érvelés szerint további 1049 napban – mindösszesen 1108 napban jelölte meg, ennek alapján a figyelembe vehető időtartamot 370 napban határozza meg.

[7] Az eljárás számított időtartamából kérte levonni az *eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában* a 2013. november 19. napjától 2014. január 14. napjáig eltelt 57 napot, a 2014. május 15. napjától 2014. október 8. napjáig eltelt 147 napot, a 2015. február 9. napjától 2015. május 6. napjáig eltelt 87 napot, a 2015. november 7. napjától 2015. november 27. napjáig eltelt 21 napot, a 2016. június 16. napjától 2016. szeptember 13. napjáig eltelt 90 napot, a 2017. július 31. napjától 2017. szeptember 21. napjáig eltelt 53 napot, a 2019. május 22. napjától 2019. november 7. napjáig eltelt 170 napot (másodlagosan a

2019. május 22. napjától 2019. szeptember 30. napjáig eltelt 132 napot és harmadlagosan a 2019. szeptember 22. napjától 2019. november 7. napjáig eltelt 47 napot), a 2020. január 28. napjától 2020. március 7. napjáig eltelt 40 napot és a 2020. március 8. napjától 2020. június 29. napjáig eltelt 114 napot. *A kérelmezett érdekkörén kívül eső elháríthatatlan okból* kérte levonni a 2017. május 29. napjától 2017. június 16. napjáig eltelt 19 napot. *A kérelmező érdekkörében felmerült elhárítható ok miatt* pedig kérte levonni a 2018. február 11. napjától 2018. május 25. napjáig eltelt 104 napot és a 2020. június 30. napjától 2020. szeptember 28. napjáig eltelt 91 napot.

Az elsőfokú végzés

[8] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 15 napon belül 463 600 forint vagyoni elégtételt, ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. Kötelezte a kérelmezőt az államnak 3902 forint eljárási illeték megfizetésére, míg megállapította, hogy 13 834 forint eljárási illeték az állam terhére marad.

[9] Megállapította, hogy a kérelmező által érvényesített vagyoni elégtétel vonatkozásában az alapeljárás az elsőfokú eljárás kezdő időpontjától az eljárást befejező jogerős határozat közlésének napjáig tartott [Pevtv. 2. §-ának (1) bekezdés], annak számított időtartama, figyelemmel a Pevtv. 2. §-ának (2) és (3) bekezdéseiben foglaltakra is, a 2013. július 5. napjától 2022. május 24. napjáig terjedő 3245 nap volt.

[10] Az alapeljárás számított időtartamából indokoltnak találta levonni a kérelmezett által megjelölt *2014. május 15. napjától 2014. szeptember 15. napjáig terjedő 124 napot*, a *2020. június 30. napja és 2020. szeptember 28. napja között eltelt 91 napot*; továbbá a *2018. január 11. napjától 2018. február 26. napjáig terjedő 45 napot*, mivel a kérelmezőnek a 2018. január 11. napján megtartott tárgyaláson jegyzőkönyvbe foglalt felhívásban foglaltaknak az általa kért összesen 45 nap alatt, 2018. február 26. napjáig eleget kellett volna tennie, ezért ez az ő érdekkörében jelentkező ok; valamint a *2019. szeptember 21. napjától 2019. szeptember 30. napjáig terjedő 10 napot*, mivel a 2019. május 21. napján tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság a tárgyalást új határnap hivatalbóli kitűzésével halasztotta el, erre tekintettel a kérelmezőnek észlelnie kellett volna az eljárási cselekmény hiányát, azaz a bíróság tényleges mulasztását és legkésőbb az ezt követő négy hónap leteltét követően, – nyilvánvaló elírás mellett az indokolásból megállapíthatóan helyesen – 2019. szeptember 21. napjától elvárható lett volna a tárgyalás kitűzése indokolatlan elmaradását kifogásolnia. Megállapította, hogy ezen kötelezettség azonban csak 2019. szeptember 30. napjáig terhelte a kérelmezőt, ekkor ugyanis kézbesítették részére a tárgyalást 2019. november 7. napjára kitűző végzést.

[11] Nem találta indokoltnak levonni ugyanakkor a kérelmezett által megjelölt 2013. november 19. napjától 2014. január 14. napjáig számított 57 nap, a 2014. szeptember 16. napjától 2014. október 8. napjáig eltelt 23 nap, a 2015. február 9. napjától 2015. május 6. napjáig számított 87 nap, a 2015. november 7. napjától 2015. november 27. napjáig számított 21 nap, a 2016. június 16. napjától 2016. szeptember 13. napjáig számított 90 nap, a 2017. május 29. napjától 2017. június 16. napjáig eltelt 19 nap, a 2017. július 31. napjától 2017. szeptember 21. napjáig eltelt 53 nap, a 2019. október 1. napjától 2019. november 7. napjáig terjedő 37 nap, a 2020. január 28. napjától 2020. március 23. napjáig eltelt 56 nap, a 2020. január 28. napjától 2020. március 23. napjáig eltelt 56 nap és a 2020. március 24. napjától 2020. június 29. napjáig eltelt 98 nap időtartamokat.

[12] Nem hagyta figyelmen kívül ezen túl a *2018. február 27. napjától 2018. május 25. napjáig eltelt 59 napot*, mivel álláspontja szerint ez a bíróság érdekkörében szükségtelenül eltelt idő, mert a bíróság a 2018. április 17-i tárgyalási nap elhalasztása körében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 142. §-ának (2)

bekezdésében foglalt négy hónapos határidőn belül nem tűzött újabb határnapot, hanem ezen határidőt 375 nappal meghaladva csak a 2019. május 2. napján keltezett végzésével 2019. május 21. napjára tűzte ki a tárgyalást, amelyből következően nincs jogszabályi alapja ennek az időtartamnak a figyelmen kívül hagyására.

[13] Nem találta indokoltnak levonni a 2019. május 21. napjától 2019. szeptember 20. napjáig eltelt 123 napot, mivel az 1952. évi Pp. 142. §-ának (2) bekezdésében foglalt négy hónapos ügyintézési időre tekintettel, ezen időtartam alatt a kérelmezőtől nem volt elvárható, hogy észlelje a bíróság inaktivitását, tekintve, hogy a bíróság nem mulasztotta el olyan mértékben az észszerű időn belüli eljárási kötelezettségét, amely a rá vonatkozó eljárási szabályok betartásában alappal bízó fél számára nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető lett volna.

[14] Mindezek alapján megállapította, hogy a kérelmezett által elismert 370 nap mellett további 789 nap is beszámítandó a figyelembe vehető időtartamba, így a mindösszesen 1159 nap után a kérelmezett 463 600 forint vagyoni elégtétel megfizetésére köteles.

[15] A Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. §-ában foglalt perköltség felszámítás hiányában a perköltségről történő rendelkezést mellőzte, míg a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése szerint hivatalból határozott a meg nem fizetett illetékről. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének m) pontja alapján tárgyi illeték-feljegyzési jog alá tartozó nemperes eljárásban az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 42. §-a (1) bekezdésének g) pontja értelmében 17 736 forint eljárási illetéket jegyzett fel, amelyből a kérelmezőt a kérelem 22%-os eredménytelensége arányában 3902 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte, míg megállapította, hogy a fennmaradó 13 834 forint eljárási illeték a kérelmezett személyes illetékmentessége folytán az állam terhén maradt.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett észrevétel

[16] Az elsőfokú bíróság végzése ellen a kérelmezett terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte a végzés akként történő megváltoztatását, hogy az ítéltábla a marasztalási összeget csökkentse 88 000 forinttal, azaz öt 375 600 forint megfizetésére kötelezze. Arra hivatkozott, hogy a sérelmezett végzés 220 nap, azaz 88 000 forint vonatkozásában jogszabálysértő.

[17] Vitatta az elsőfokú bíróság azon érvelését, miszerint a 2018. február 27. és 2018. május 25. közötti időtartam a bíróság érdekkörében szükségtelenül eltelt idő volt. Előadta, hogy a bíróság ezen időszakban a per előrevitelét szolgáló intézkedéseket nem foganatosított, a kérelmező pedig mulasztott azzal, hogy sem határidőben, sem az általa kért határidő hosszabbítás időtartama alatt nem teljesítette a jegyzőkönyvben foglalt felhívást. Ezért álláspontja szerint ez a 88 nap az eljárás időtartamába nem számítható bele, amely miatt a vagyoni elégtétel összege 35 200 forinttal csökkentendő.

[18] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta le a 2019. május 21. és 2019. szeptember 30. közötti időtartamot. Előadta, hogy a bíróság a 2019. május 21. napján megtartott tárgyalást elhalasztotta új határnap kitűzése nélkül, az új határnap kitűzéséről az 1952. évi Pp. 142. §-ának (1) bekezdésében foglalt határidőn túl, 2019. szeptember 5-én keltezett és a kérelmező által 2019. szeptember 30. napján átvett végzéssel rendelkezett. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor ebből azt a következtetést vonta le, hogy a kérelmezőtől az elhalasztott tárgyalás határnapjától számított négy hónap elteltével lett volna elvárható a tárgyalás kitűzésének elmaradását kifogásolni. A Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. számú végzésének felhívásával hangsúlyozta: a tárgyalás négy hónapon

belüli megtartása nem a bíróság részére az eljárás lefolytatására, eljárási cselekmény elvégzésére vagy határozat meghozatalára előírt határidő. A kérelmező számára már a tárgyalási napon nyilvánvaló volt a bíróság mulasztása a kitűzés vonatkozásában, így a kérelmezőtől már a következő napon elvárható lett volna az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése. Vitatta továbbá az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése szerinti kimentési ok vonatkozásában akkor nem vehető figyelembe a bírósági eljárás vagy annak egy szakasza, ha az alapper bíróságának az eljárása a bíróság felróható magatartása vagy tétlensége miatt húzódott el. Állította, hogy a Pevtv. objektív felelősséget teremt, az alapperben eljáró bíróság részéről pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1:4. §-a szerinti elvárható magatartás vizsgálata nem tartozik jelen nemperes eljárásban az ügy releváns körülményei közé. Ezért ebből az okból 132 nap az eljárás időtartamába nem számítható bele, amely a vagyoni elégtételt 52 800 forinttal csökkenti.

[19] A kérelmező a fellebbezésre tett észrevételében – tartalma szerint – az elsőfokú végzés helyes indokai alapján való helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság döntése

[20] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzésnek a kérelmet részben elutasító, valamint a kérelmezettet 375 600 forint vagyoni elégtételben marasztaló rendelkezését, míg a kérelmezett fellebbezését részben alaposnak találta a következők szerint:

[21] Mindenekelőtt hangsúlyozza az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a per számított időtartamának kezdetét a kérelmezőre terhesebben hibásan jelölte meg 2013. július 5. napjában, mivel a Pevtv. 2. §-ának (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárás a törvény alkalmazásában az elsőfokú eljárás kezdőnapjától az eljárást befejező jogerős határozat közlésének napjáig tart, de a (2) bekezdés szerint az elsőfokú eljárás kezdőnapja a bírósági eljárás időtartamába nem számít bele; míg a 3. §-ának (1) bekezdése értelmében az elsőfokú eljárás kezdőnapja a keresetlevél előterjesztésének a napja. A keresetlevelet a perben 2023. május 6. napján terjesztették elő – 2013. július 5. napján a keresetlevél beadásához fűződő jogi hatályok fenntartására alkalmas ismételt benyújtás történt, amely viszont az 1952. évi Pp. 132. §-ának (1) bekezdése alapján azt eredményezte, hogy a keresetlevél előterjesztése napjának az eredeti benyújtás dátumát kellett tekinteni –, ebből következően az helyesen 2013. május 7. napja, azonban a Pp. 370. §-ának (1) bekezdésének korlátai alapján az ítéltábla fellebbezés hiányában azt nem érinthette.

[22] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság azon következtetésével, hogy az eljárás számított időtartamából nem volt levonható a 2018. február 27. és 2018. május 25. között eltelt időtartam.

[23] A kérelmezett ennek az időszaknak a figyelmen kívül hagyását a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése alapján kérte abból az okból, hogy ez az eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartam, a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül telt el azért, mert a kérelmező nem teljesítette sem a bíróság által meghatározott, sem az általa kért további határidőben a 2018. január 11-én megtartott tárgyalás jegyzőkönyvébe foglalt felhívást.

[24] A fellebbezésnek ez a hivatkozása azonban a következők szerint téves:

[25] Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a Pevtv. 9. §-a (4) bekezdésének utaló szabálya alapján a vagyoni elégtételre irányuló nemperes eljárásban is alkalmazandó a Pp. 2. §-ának (2) bekezdése a rendelkezési elv részében irányadó az a szabálya, hogy a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A Pevtv. 14. §-a (1) bekezdésének f) pontja szerint az

elleniratban fel kell tüntetni a kérelmező azon eljárási cselekményét, illetve szükséges eljárási cselekménye elmulasztását alátámasztó tényeket, amelyek a kérelmezett álláspontja szerint megalapozzák – a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz vonatkozásában – meghatározott időtartam figyelmen kívül hagyását, míg a g) pontja értelmében az előző szerinti eljárási cselekményre, illetve mulasztásra tekintettel figyelmen kívül hagyandó időtartamot. Mivel az elleniratban a kérelmezett kifejezetten a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható okra hivatkozott, ezért nem volt vizsgálható ez az időtartam a Pevtv. 15. §-a (4) bekezdése alapján akként, hogy alapot ad-e levonásra az időszak a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatti szükségtelen elteltének minősítése esetén az elvárható eljárás elhúzódása miatti kifogás elmaradása; kizárólag azt kellett vizsgálni, hogy ennek az időtartamnak a szükségtelen elteltét a kérelmezőnek a felhívás teljesítésének elmaradásában jelentkező mulasztása okozta-e.

[26] Az ugyan megállapítható a peres iratokból, hogy a kérelmező valóban nem tett eleget a perben eljáró bíróság a 2018. január 11-én megtartott tárgyalás jegyzőkönyvébe foglalt felhívásának, azonban nem tehető olyan megállapítás, hogy a 2018. február 27. és 2018. május 25. közötti időtartam szükségtelen elteltét ez a mulasztás okozta volna. Önmagában ugyanis az a tény, hogy a kérelmező eljárási kötelezettségeit nem teljesíti, még nem ad alapot a levonásra, csak akkor, ha ezért telt el szükségtelenül a figyelmen kívül hagyni kért időtartam. Ezzel szemben a bíróság a 2018. január 11-én megtartott tárgyalást nem csupán a feleknek a házastársi vagyonnal kapcsolatos további igényérvényesítésére, egyéb vagyontárgy bevonására tett nyilatkozatára figyelemmel, hanem más okból – a felek a kérelmező külön-vagyoni igényével kapcsolatban személyesen meghallgatása, bírósági végrehajtók megkeresése – is elhalasztotta. A bíróság ezt követően a végrehajtók megkeresését részben megismételte, megállapítható, hogy 2018. május 25-ig a megkeresések teljesítésére nem került sor. Ezek alapján megállapítható, hogy ez az időtartam nem önmagában a kérelmező mulasztása miatt telt el. Mindezen felül: az 1952. évi Pp. 141. §-ának (2) bekezdése akként rendelkezett, hogy a bíróság – ha ez a tényállás megállapításához szükséges – a feleket felhívja nyilatkozataik megtételére és lefolytatja a bizonyítási eljárást; míg a jogszabályhely (6) bekezdése azt tartalmazta, hogy ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével alapos ok nélkül késlekedik, és e kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevárása nélkül határoz, kivéve, ha álláspontja szerint a fél előadásának, előterjesztésének bevárása a per befejezését nem késlelteti. Ezekből a jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy a törvény a bíróság kötelezettségévé tette annak megítélését, hogy a fél előadásának, előterjesztésének bevárása a per befejezését késlelteti-e és amennyi-ben igen, úgy azok bevárása nélkül kell-e határoznia. A perben eljáró bíróság jogkövetkezmények nélkül hívta fel a kérelmezőt esetleges házastársi vagyonnal kapcsolatos igény-érvényesítésével, egyéb vagyontárgyak a vagyonmérlegben figyelembe vételével kapcsolatos nyilatkozatokra, majd ezen határidő elteltét követően nem az 1952. évi Pp. 141. §-a (6) bekezdésének jogkövetkezményét alkalmazta, hanem még két alkalommal megismételte a felhívást. Mindebből egyértelműen következik, hogy a per befejezését késleltető előadások bevárása nem a fél, hanem a bíróság érdekkörében jelentkező elhárítható ok volt (Hasonlóan: Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.055/2023/2.). A kérelmező érdekkörében jelentkező ok miatti szükségtelen időmúlás hiányában ennek az időszaknak a figyelmen kívül hagyására nem volt lehetőség.

[27] Részben egyetértett azonban az ítéltábla a fellebbezéssel annyiban, hogy nem volt egészében figyelembe vehető a 2019. május 21. és 2019. szeptember 30. közötti időtartam.

[28] Ennek az időszaknak a levonását a kérelmezett a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése alapján azért kérte, mert a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül telt el a 2019. május 21. napjára kitűzött, majd új hatánap hivatalból tűzésével elhalasztott, de csak a kérelmező által 2019. szeptember 30-án átvett végzéssel történő tárgyalás kitűzése közötti időszak, és a kérelmező, bár arra jogszabályban biztosított lehetősége volt, nem nyújtott be kifogást az eljárás elhúzódása miatt.

[29] Felhívja az ítéltábla, hogy bár a fellebbezés a 2019. május 21. és 2019. szeptember 30. közötti időtartam levonását kérte, ebből az elsőfokú bíróság azonban levonta a *2019. szeptember 21. napjától 2019. szeptember 30. napjáig terjedő 10 napot azzal az indokkal, hogy* a kérelmezőnek észlelnie kellett volna a tárgyalás kitűzésében rejlő eljárási cselekmény hiányát, és 2019. szeptember 21. napjától lett volna tőle elvárható a kitűzés indokolatlan elmaradásának kifogásolása; mindebből következően csak azt kellett vizsgálni a másodfokú eljárásban, hogy a 2019. május 21. és 2019. szeptember 20. közötti időtartam levonásának van-e helye.

[30] Helytállóan hívta fel a kérelmezett a fellebbezésében, hogy a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése szerinti kimentési ok vonatkozásában a bíróság magatartása értékelésének – így a felróhatóságnak – nincs jelentősége. A vagyoni elégtétel a törvényben rögzített észszerű időtartam túllépése esetén meghatározott sui generis jogkövetkezmény, a Pevtv. nem utal vissza a Ptk. rendelkezéseire, ezért annak a 6:519. §-ából következő, a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség feltételeit nem lehet a kártérítés szabályai szerint alkalmazni. Ezzel szemben a vagyoni elégtételre való jogosultságot a Pevtv. 7. §-ának (1) és (2) bekezdése rendezi akként, hogy annak feltétele, mely szerint a polgári peres eljárásban résztvevő fél a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga sérül, amely sérelem akkor következik be, ha a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz figyelembe vehető időtartama meghaladja az észszerűnek minősülő időtartamot. A külön felelősségi rendszerből következő-en nem azt kell vizsgálni, hogy a bíróság magatartása mennyiben hatott közre az észszerű idő túllépésében, hanem az észszerű idő túllépése önmagában már a jogsérelem, amely megalapozza a szankció alkalmazását; azok az okok, amelyeket a felelősség csökkentése érdekében figyelembe lehet venni, kizárólag a törvényben meghatározott, a Pevtv. 15. §-ának (3) és (4) bekezdésében írt, a be nem számítható időtartamokat megalapozó körülmények.

[31] Abban azonosan foglalt állást az elsőfokú bíróság és a kérelmezett, hogy a tárgyalás új hatánap hivatalbóli kitűzésével elhalasztása miatt a kérelmezőnek az eljárási cselekmény hiányának észlelése következtében elő kellett volna terjesztenie az eljárás elhúzódása miatti kifogást; csak annak elvárhatóságát a kérelmezett nem az elsőfokú bíróság által az elhalasztott tárgyalást követő négy hónap elteltét követően 2019. szeptember 22. napjában, hanem már a tárgyalás 2019. május 21. napjában állította.

[32] Az elsőfokú bíróság a következetes jogalkalmazói gyakorlat szerint értelmezte az eljárás elhúzódása miatti kifogás elmulasztásának a vagyoni elégtételre való jogosultság szempontjából kialakított követelményeit akként, hogy az egyes mulasztásokat egyedileg, a jogintézmény céljával, a sérelem orvoslására alkalmasságával, és mindezek alapján a féltől elvárható magatartással összefüggésben kell értékelni (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2., Pkf.II.20.404/2022/2., Pkf.II.20.003/2022/2., Pkf.II.20.032/2023/2., Pkf.II.20.055/2023/2., Pkf.II.20.147/2023/2.). A Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam nem számítható bele a bírósági eljárás időtartamába akkor, ha a kérelmező *a jogszabályban biztosított lehetősége ellenére nem nyújtott be kifogást* az eljárás elhúzódása miatt. Ennek a sajátos perorvoslatnak az igénybevételi kötelezettségét azonban nem lehet mechanikusan, formálisan megítélni, hanem – visszautalva az előzőekben hivatkozott jogerős

határozatokban megjelenő értelmezésre – minden egyes mulasztásra kell egyedi vizsgálatot elvégezni. Az 1952. évi Pp. 114/A. §-ának (2) bekezdése, egyezően a Pp. 157. §-ának (1) bekezdésével, nem valamennyi, a bíróság érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartam orvoslása végett teszi lehetővé annak igénybevételét, hanem csupán akkor, ha a bíróság valamilyen – törvény vagy saját maga által megállapított – határidőt mulasztott vagy észszerű időn belül nem intézkedett; más eljárási szabálysértések elhárítására ez a jogintézmény nem szolgál. Másrészt a határidők és az észszerű időtartam elmulasztása mellett is vizsgálni kell annak a sérelem elhárítására alkalmasságát. Mindezeket túl azt is tekintetbe kell venni, hogy a bíróság kötelezettsége a saját közhatalmi tevékenységére irányadó szabályok betartása, így a feleknek is abból a feltételezésből kell kiindulniuk, hogy a bíróságok betartják a rájuk vonatkozó – így az észszerű időn belüli cselekvést érintő – eljárási szabályokat. Ennek alapján a féltől a bíróság inaktív magatartása miatti eljárás elhúzódásának megakadályozása esetén az az elvárható, hogy akkor terjesszen elő emiatt kifogást a folyamatban lévő perben, ha a bíróság olyan mértékben mulasztotta el az észszerű időn belüli eljárási cselekmények kötelezettségét, amely a rá vonatkozó eljárási szabályok betartásában alappal bízó fél számára nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető, az eljárási kötelezettség megszegésére vonatkozó jelzéstől pedig alappal várhatja a sérelem kellő időben és eredményességgel történő orvoslását. Ez a félre méltányos értelmezés felel meg az Emberi Jogok Európai Bírósága elvárásainak és egyeztethető össze a Pevtv. létrehozásának jogalkotói céljával.

[33] Az 1952. évi Pp. 142. §-ának (2) bekezdése akként rendelkezett, hogy ha az ügy körülményei azt nem zárják ki, a folytatólagos tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az az elhalasztott tárgyalás napját követően legkésőbb négy hónapon belül megtartható legyen. Ez a jogszabályi rendelkezés azonban a két tárgyalás közötti időközre és nem a határnap hivatalból kitűzésével elhalasztása esetén az új tárgyalási határnap kitűzésére vagy egyéb cselekmény elvégzésére vonatkozik. A 2018. január 1-jétől hatályos Pp. rendelkezéseivel szemben az 1952. évi Pp. nem ismerte az általános intézkedési kötelezettséget (harminc napos intézkedési kötelezettséget – többek között – a 95. §-a szerint a beadvány bírósághoz való érkezését követő megvizsgálására vagy a 125. §-ának (1) bekezdése a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követően a tárgyalási határnap kitűzésére határozott meg, de nem volt ilyen rendelkezés a folytatólagos tárgyalási határnap kitűzésére); ebből következően a határnap kitűzése nélküli eljárási cselekményre a 114/A. §-a (2) bekezdésének c) pontja szerinti, a bíróságnak a perek észszerű időn belül történő befejezésére irányuló kötelezettsége volt alkalmazandó (ekként: Fővárosi Ítéltábla 5.Pkf.25.537/2008/2. – BDT2008.1851.). A per összes kapcsolódó körülményei alapján lehet azt megítélni, hogy amennyiben a bíróság a tárgyalást úgy halasztja el, hogy nem tűz ki új tárgyalási határnapot, akkor mennyi az az észszerű időtartam, amelyen belül a bíróságnak további eljárási cselekményről rendelkeznie kell.

[34] A járásbíróság a 2019. május 21. napi tárgyaláson a jogi képviselőket az alperes által a szakértő tárgyaláson meghallgatására irányuló indítványával kapcsolatban hallgatta meg; az indítványról való határozathozatal nélkül halasztotta el a tárgyalást, annak indoka jegyzőkönyvben rögzítése nélkül, új határnap hivatalból tűzésével. Az irodai utasításokból megállapíthatóan a halasztás oka a bíró személyében bekövetkező változással volt összefüggésben; az ügy átszignálásán kívül azonban 2019. szeptember 5. napjáig semmilyen eljárási cselekmény nem történt, az ekkor kelt végzéssel tűzte ki a bíróság a tárgyalást 2019. november 7-re, amely tárgyaláson a jogi képviselők ismételt nyilatkozata után 2020. február 18-ra halasztotta el a tárgyalást, amelyre idézni rendelte a perben kirendelt szakértőt. Mindebből megállapítható, hogy 2019. május 21. és 2019. szeptember 5. között semmilyen olyan, a bíróság érdekkörében jelentkező eljárási cselekmény nem történt, amely az ügy előrehaladását szolgálta volna. Az előzőekben hivatkozott mérce figyelembevételével

– különös tekintettel arra, hogy az 1952. évi Pp. azokban az esetkörökben, amikor a tárgyalás kitűzésével kapcsolatos intézkedési kötelezettségeket határozott meg, azok időtartamát jellemzően 30 napban jelölte meg; hogy a tárgyalás elhalasztásának semmilyen jegyzőkönyvbe foglalt indoka nem volt, viszont az indítványozott eljárási cselekmény foganatosítása feltétlenül tárgyalás kitűzését igényelte – az ítéltábla úgy találta, hogy a munkaszüneti napokra is tekintettel, 2019. július 1-jén már az utolsó bírói cselekménytől eltelt annyi időtartam, hogy ekkor már elvárható lett volna a kérelmezőtől az eljárás az észszerű időn belüli mulasztásra alapított elhúzódásának kifogásolása; ez a kötelezettség viszont a bíróság a tárgyalás kitűzését megvalósító cselekményével, 2019. szeptember 5-ével – és nem az arról való értesüléssel – megszűnt, ebből következően a kifogás elmaradása miatt levonandó a 2019. július 1. és 2019. szeptember 5. napja közötti 66 nap időszak, amely a vagyoni elégtételt 26 400 forint összeggel, 437 200 forintra csökkentti.

[35] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének a fellebbezett részét a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta, és a kérelmezett marasztalását 437 200 forintra leszállította, egyebekben helybenhagyta.

[36] A marasztalás összegének megváltoztatása miatt módosult a kérelem eredménytelenségének aránya, mely az igényelt összeghez képest így 26 %. Az elsőfokú eljárásban a felek költséget nem számítottak fel, de az arány változására tekintettel a kérelmező a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján 4620 forint feljegyzett elsőfokú illeték megtérítésére köteles, míg a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése szerint az állam terhén marad elsőfokú illeték összege 13 116 forint.

[37] A kérelmezett fellebbezése 88 000 forintot érintett, és az 26 400 forintban, 30 %-os mértékben vezetett eredményre. A másodfokú eljárásban a kérelmező a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja illetve a 3. §-a (1) és (4) bekezdése szerint számította fel költséget; amely a pontatlan megjelölés mellett, mivel eltérő megállapodást nem csatolt, a jogszabályok szerinti mértékű ügyvédi díj megállapításaként értelmezendő; amely összege a kifejtett jogi képviselési tevékenység és a fellebbezett érték alapján 5000 forint. A kérelmező költséget nem számított fel. Ezért a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján a kérelmező köteles a kérelmezett részére a fellebbezés eredményességéhez igazodó 1500 forint másodfokú költség megfizetésére.

[38] Az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott 7000 forint fellebbezési illetékből a kérelmező a Pp. 83. §-ának (1) bekezdésére és 102. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel 2100 forintot köteles megfizetni, a fennmaradó 4900 forint a Pp. 102. §-ának (6) bekezdés értelmében az állam terhén marad.

Debrecen, 2023. június 8.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró